

מדינת ישראל
משרד החינוך

ארגון הלימודים, בחינות הבגרות ותעודות הסיום

תשובות לשאלות נפוצות

לקט מספר 1 גרסה ב'

מפקחים, מנהלים ומורים יקרים

הכלי המוצג בפניכם הינו ריכוז מגוון שאלות שנתקבלו ממורים ובעלי תפקידים במערכת החינוך, בצמתים שונים במהלך הטמעת תוכנית ההיבחנות החדשה. הכלי מכיל מגוון שאלות נפוצות ותשובות עליהן. מטרתו לאפשר למשתמשים להתמצא בפרטי התכנית, כמו גם לתווכה בחדרי המורים ובפורומים שונים, בכל עת שהדבר נדרש.

במקביל, נמשיך במתן תשובות לכל שאלה שנידרש אליה, בפורום המנהלים להטמעת התוכנית ובשו"ת השבועי.

אנו מקווים כי תמצאו בכלי מענה יעיל.

בכל שאלה נוספת ניתן לפנות למינהל הפדגוגי, האגף לחינוך על יסודי. בשאלות הנוגעות לנושאים דיסציפלינאריים, ניתן לפנות למזכירות הפדגוגית.

בהצלחה!

תוכן עניינים

מושגים מרכזיים

מבנה תעודת הבגרות

חובות למידה והיבחנות לזכאות לתעודת בגרות

חובות למידה והיבחנות לזכאות לתעודת בגרות
(מקצוע מורחב)

חובת היבחנות חיצונית

מספר אירועי הבחינה החיצוניים

מועדי היבחנות

השלמת בחינות לאחר סיום הלימודים

מועדי דיווח של ציונים בית ספריים

תכנית הלמידה וההיבחנות

מודל היבחנות במקצועות בחירה

הערכה פנימית והערכה בית ספרית

הערכה חלופית

עבודת גמר

השכלה כללית

מחשבת ישראל וספרות בחמ"ד

התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית

קהילתית

מקצועות בחירה טכנולוגיים

מגמות ייחודיות בחינוך הטכנולוגי

מקצועות בחירה בתחום האמנות

תגמול למורים

מגבלות התגמול עבור חלופות ההערכה

מושגים מרכזיים

- **מקצוע חובה:** מקצוע שחובה ללמדו בהיקף שעות מינימאלי מחייב ולהיבחן בו בבחינה חיצונית כתנאי לקבלת תעודת הבגרות. יש לשים לב כי למגזרים השונים ולסוגי פיקוח שונים ישנם מקצועות חובה שונים בהיקפי היבחנות שונים.
- **מקצוע מורחב:** מקצוע הנלמד ברמה של 5 יח"ל. מקצוע מורחב יכול להיות אחד ממקצועות החובה כמוגברים ללימודים ולהבחנות ברמה גבוהה או אחד ממקצועות הבחירה.
- **מקצוע בחירה:** מקצוע שאינו אחד ממקצועות החובה.

מושגים מרכזיים- המשך

- **מקצוע השכלה כללית:** מבוא לתחום דעת או תכנית לימודים קצרה שאינה חלק מפרקי החובה, שבית הספר בוחר ללמד להעשרה בלבד. המקצוע מוערך בהערכה פנימית בלבד. הזכאות לתעודה מותנית בכך שהתלמיד למד שני מקצועות להשכלה כללית, ובית הספר דיווח לאגף הבחינות ציונים למקצוע זה.
- **ציון סופי:** ציון שניתן לתלמיד במקצוע שמתקיימת בו גם היבחנות חיצונית. הציון הסופי הינו שקלול של בחינת הבגרות, ציון שנתי וציון ההערכה הבית ספרית.
- **הערכה בית-ספרית:** ציון הניתן לתלמיד על ידי בית הספר, בדרך ובשיטה בהן בית הספר בחר להעריך את ידיעותיו, על פי מתווי ההערכה שיפורסמו, או על פי הערכה בית ספרית אחרת שתאושר לבית הספר. ציון זה יהווה, בדרך כלל, 30% מהציון במקצוע המוערך בהיבחנות חיצונית. מתווה ההיבחנות הבית ספרית יאושר על ידי הוועדה המלווה.

מושגים מרכזיים - המשך

- **הערכה פנימית:** ציון הניתן לתלמיד על ידי בית הספר בדרך ובשיטה שבית הספר בחר להעריך את ידיעותיו. הערכה פנימית ניתנת על ידי בית הספר במקצוע שלא מתקיימת בו הערכה חיצונית.
- **ציון שנתי:** ציון הניתן לתלמיד על ידי בית הספר לקראת הבחינה החיצונית. הציון יישקף את ידיעותיו של התלמיד בחלק של ה-70% (שהוא הבחינה החיצונית). מבנה הציון השנתי יתבסס על הנוהל המופיע בחוזר מנכ"ל. ציון זה יהווה 30% מציון הבחינה שנעשתה בהיבחנות חיצונית.
- **התנסות אישית או התנסות קבוצתית:** התנסות במסגרת התוכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית המתבצעת מעבר לשעות הלימודים.

מבנה תעודת הבגרות

לתלמידים הזכאים לתעודת בגרות, תעודת הבגרות תכיל:

- שם ביה"ס
- מחזור סיום
- פרטים מזהים של התלמיד
- רשימת המקצועות בהם נבחן התלמיד בבחינות המורכבות מהיבחנות חיצונית, ציון שנתי וציון הערכה בית ספרי (ראה הגדרת "ציון סופי חיצוני")
- רשימת מקצועות בהם הוערך בהערכה פנימית + ציון
- הערה: עבודת גמר יכולה להיות אחד משלושת המורחבים.

מבנה תעודת הבגרות (המשך)

הסיבות לקיבוץ תחומי הדעת בתעודת הבגרות לאשכולות:

- מתן "קריאת כיוון" להיבט האינטרדיסציפלינרי של למידה משמעותית- המכוונת לתת לתלמידים מבט רחב על העולם וכלים מגוונים לניתוח המציאות בהקשרים רחבים.
- בשלב זה קיבוץ תחומי הדעת מוצא ביטוי בארגון מבנה תעודת הבגרות בלבד.

צורת הרישום:

- הציונים יירשמו בתעודת הבגרות גם כמקצועות בודדים וגם כציון אחד משוקלל לאשכול.

מבנה תעודת הבגרות (המשך)

מה כוללת תעודת הבגרות הבסיסית?

- מקצועות חובה ללמידה ולהערכה בהיבחנות חיצונית.
- מקצוע חובה או בחירה מורחב ברמת 5 יח"ל (חובת למידה והיבחנות חיצונית) לפחות אחד ומקסימום שלושה, בנוסף למתמטיקה ואנגלית.
- הערכה פנימית- מתוך חמישה מבואות במדעים, חנ"ג ובהשכלה כללית.
- תכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית-קהילתית".

חובות למידה והיבחות לזכאות לתעודת בגרות

מהן חובות המינימום לקבלת תעודת בגרות?

- הצלחה בתכנית ההתפתחות האישית והמעורבות החברתית קהילתית בכל אחת משנה"ל.
- לימודי מבוא למדעים (לבחירה מתוך חמש האופציות מבוא לביולוגיה, מבוא לכימיה, מבוא לפיסיקה, חומר הלימוד של פרקי היחידה הראשונה במוט"ב או חומר הלימוד של פרקי היחידה הראשונה במדעי הטכנולוגיה) בהיקף 3 ש"ש (להוציא תלמידים שמגבירים שני מקצועות מדעיים, תלמידים הלומדים בנתיב טכנולוגי או תלמידים הלומדים בנתיב החקלאי).
- שני מקצועות להשכלה כללית בהיקף של 30 לימוד בשנה כל אחד.

חובות למידה והיבחות לזכאות לתעודת בגרות (המשך)

- חנ"ג, לאורך שלוש שנות לימודיו של התלמיד.
- לימוד כל מקצועות החובה ועמידה בהצלחה בבחינות החיצוניות.
- לפחות מקצוע מורחב אחד בהיקף 5 יח"ל והצלחה בבחינה חיצונית.
- צבירת מינימום של 21 יחידות לימוד, כתנאי סף לזכאות לתעודה לכל המגזרים ולכל סוגי הפיקוח.

חובות למידה והיבחנות לזכאות לתעודת בגרות (מקצוע מורחב)

מה יהיה אופי המקצוע המורחב?

- לימודים ברמה של 5 יח"ל.
- המקצוע המורחב יכול להיות אחד ממקצועות החובה (למעט אנגלית), או עבודת גמר בהיקף 5 יח"ל, או מקצוע בחירה אחר בהיקף 5 יח"ל.

בכמה מקצועות מורחבים ברמת 5 יח"ל ניתן להיבחן בבחינה חיצונית?

- בנוסף למתמטיקה ואנגלית ניתן להרחיב עוד 3 מקצועות. למעוניינים ניתן להמיר אחד משלושת המקצועות המורחבים בעבודת גמר בהיקף 5 יח"ל. עבודת גמר או פרויקט גמר יוכלו להיות אחד מהמקצועות המורחבים.
- *יציין כי בדיקת עבודות הגמר תיעשה בכל מקרה על-פי נהלי עבודת הגמר. פרויקט גמר בחינוך הטכנולוגי, כמורחב שלישי, ייבדק על ידי בוחן חיצוני.

חובות למידה והיבחנות לזכאות (המשך)

מה קורה כאשר תלמיד הלומד מקצוע מורחב שאינו ממקצועות החובה, נבחן בהיבחנות חיצונית, אך אינו עומד בהערכה הבית ספרית?

- ישמר הציון במקצוע זה בתעודת הבגרות בהיקף 3 יח"ל. הבוגר יוכל להשלים לימודיו להיקף 5 יח"ל ולהיבחן בבחינה חיצונית כנבחן משנה, לאחר סיום שנות לימודיו בביה"ס (וזאת במקצועות בהם יש שאלוני משנה בלבד).
- החל משנת תשע"ח יתבקשו המפמ"רים לכתוב שאלוני משנה על יחידות הלימוד המהוות 30% הערכה בית ספרית, למקצועות ספציפיים בהם היו נהוגים שאלוני משנה.
- יובהר שהיבחנות בשאלוני משנה אינה אפשרית כל עוד התלמיד לומד בבית הספר להוציא בתי ספר שאינם בעלי הכרה בציונים שנתיים ובהערכה בית ספרית (גם לא לצורך שיפור ציון וגם לא לצורך הסרת חשד באי קיום טוהר בחינות).
- כבר בתשע"ז יחלו שאלוני משנה עבור ההערכה הבית ספרית בשפות.

חובת היבחנות חיצונית

מתמטיקה 3 יח"ל לפחות, אנגלית 3 יח"ל, מורחב בהיקף 5 יח"ל

יהודי מ"מ	יהודי ממ"ד	חרדי	דרוזי	ערבי
תנך-2	תנ"ך-3 תושבע-3	תנ"ך-3 יהדות-3	תרבות ומורשת דרוזית-1	תרבות ומורשת האיסלאם/הנצרו ת-1
היסטוריה-2 אזרחות-2	היסטוריה-2 אזרחות-2	היסטוריה-2 אזרחות-2	היסטוריה-2 אזרחות-2	היסטוריה-2 אזרחות-2
ספרות-2 לשון והבעה-2	ספרות-1 מחשבת-1 לשון והבעה-2	ספרות-2 לשון והבעה-2	שפה וספרות ערבית-3	שפה וספרות ערבית-3
			שפה וספרות עברית-3	שפה וספרות עברית-3

מגבלת היבחנות חיצונית במקצועות הבחירה

מתי תקבע מגבלת מספר המקצועות שיודפסו בתעודת הבגרות?

- כבר בשלב התכנון.
- בית הספר לא יוכל להזמין שאלונים מעבר למותר להיבחנות, ולא יגיש ל-30% הערכה בית ספרית במקצוע שלא אושר להיבחנות.
- למידה מעבר למספר המקצועות האפשריים להיבחנות חיצונית תכנס לתעודת הבגרות כמקצועות פנימיים עם הערכה פנימית בלבד, ללא אזכור היקף הלמידה ביחידות לימוד.

חובת היבחנות חיצונית

האם מקצוע אנגלית ברמת 5 יח"ל פוטר ממקצוע מורחב?

- לא, יש ללמוד מקצוע מורחב נוסף ברמת 5 יח"ל.

האם מקצוע מתמטיקה ברמת 5 יח"ל פוטר ממקצוע מורחב?

- כן אך לא ברמת 4 יח"ל.

האם תלמיד שבחר להיבחן ברמת 4 או 5 יח"ל במתמטיקה ונבחן רק בשאלון הראשון מתוך 4 יח"ל או מתוך 5 יח"ל יוכל להסתפק בכך?

- כן, אך בתעודה ירשם לו היקף היבחנות של 3 יח"ל בלבד ובחינה זאת לא תוכל להחליף את חובת המקצוע המורחב, וזאת בהליך המקובל. התלמיד יוכל להשלים את לימודיו בהמשך ל- 4 או 5 יח"ל בהתאם לשאלון הראשון (פירוט בחוזר מפמ"ר).

מספר אירועי הבחינה החיצוניים

מהו מספר אירועי הבחינה החיצוניים בכל מקצוע?

- בכל המקצועות יהיה אירוע בחינה חיצוני אחד בלבד.
- תלמידים שמרחיבים מקצוע חובה ייבחנו בשני אירועים חיצוניים: האחד על חלק החובה שיושלם בהערכה בית ספרית והאחר על חלק ההרחבה, שאף הוא יושלם בהערכה בית ספרית.
- בשלושת המקצועות המדעיים: פיזיקה, כימיה וביולוגיה יתקיימו שני אירועים חיצוניים, האחד כבחינת מעבדה והשני כבחינה עיונית.
- במתמטיקה ובאנגלית יתקיימו שני אירועי בחינה חיצוניים לכל רמת לימודים (שני אירועים ל-3 יח"ל, שני אירועים ל-4 יח"ל, שני אירועים ל-5 יח"ל) ובאנגלית גם בחינה בע"פ והערכה בית ספרית.

מספר אירועי הבחינה החיצוניים

מהו מספר הבחינות החיצוניות שניתן להיבחן?

- ככלל, מספר הבחינות החיצוניות יוגבל. מספר הבחינות תלוי במסלול ההיבחנות של התלמיד ובהרכב המקצועות שהוא בוחר ללמוד. בכל מקרה, לא יותר מבחינה חיצונית אחת למקצוע, מינימום 9 בחינות. במקרים מסוימים* יכולות להיות עד 17 בחינות.

* לתלמידי החמ"ד מתווספות 2 בחינות חובה, לתלמידי החרדי מתווספת בחינת חובה..

* לתלמידי שלושת המקצועות המדעיים מתקיימות 2 בחינות חיצוניות במקצוע מורחב אחד – בחינה חיצונית על תחום הדעת ובחינה חיצונית במעבדה, וזאת לצד הערכה בית ספרית.

מועדי ההיבחנות

- מועדי היבחנות מתקיימים לכל תלמידי החטיבות העליונות במועד קיץ סוף יא' / מועד חורף בכיתה יב' / מועד קיץ סוף יב'.
- במועד החורף יתקיימו בחינות רק במקצועות חובה ברמת לימוד מחייבת ובמתמטיקה ואנגלית בכל הרמות.
- אוכלוסיות מיוחדות תוכלנה להיבחן במועד חורף יא' על פי הנקוב בחוזר מנכ"ל אוגוסט 2014.
- היבחנות חיצונית על יחידות הרחבה במקצוע חובה תתקיים במועד ההיבחנות של המקצוע ברמת חובה, עם הפסקה בין שני החלקים – חלק החובה וחלק ההרחבה.
- בבחינות חיצוניות במקצועות מורחבים שאינם חובה יתקיימו הבחינות בימים מרוכזים לכל מקצוע ולפי אשכולות.

מועדי היבחנות (המשך)

- אם וככל שתלמיד יבחר שני מקצועות שמועד היבחנותם אחד, יוכל להיבחן במקצוע אחד בכיתה י"א ובמקצוע השני בכיתה י"ב.
- מקצועות כימיה, פיזיקה וביולוגיה לא יבחנו בימי האשכולות וייקבע לכל אחד מהם מועד נפרד.
- מועדי ב' במתמטיקה ואנגלית יתקיימו בקיץ יא' ובקיץ יב', לכלל תלמידי החטיבות העליונות.
- נבחנים צעירים ייבחנו בהתאם לנהלי חוזר מנכ"ל "נבחנים צעירים".

השלמת בחינות לאחר סיום הלימודים

**אם תלמיד לא עמד במטלות בית הספר למקצוע 5 יח"ל ונרשם לו מקצוע
כ- 3 יח"ל כיצד יוכל להשלים זאת ?**

השלמה בין היבחנות חיצונית בלבד להיקף 5 יח"ל מלאות תבוצע באמצעות
מבחן בכתב כנבחן משנה לאחר סיום התיכון. נוהל זה מתקיים רק במקצועות
בהם יש שאלוני משנה.

מועדי דיווח של ציוני הערכה בית ספרית

מתי ניתן לדווח ציונים בית ספריים לצורך שיפור ציון או השלמת ציון?

- אין אפשרות לשפר ציונים בית ספריים.
- על פי הנוהל הציון הפנימי, כמו גם הציון הבית ספרי, ימסרו רק כאשר הוא סופי.

מהו מועד המסירה של כל ציון?

- ציון שנתי יימסר עד 48 שעות לפני הבחינה.
- ציון פנימי בחנ"ג ובתכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית יימסר בסוף כיתה י"ב.
- ציונים פנימיים במקצועות השכלה כללית ומבוא למדעים יימסרו בין כיתות י' לי"ב.
- ציון בית ספרי (30% מתוך ההערכה החיצונית) יוגש בשנה בה הוא מתבצע.
- בשנת תשע"ה כשנת מעבר לא ידווחו ציונים ונוהל הדיווח יחל החל משנת תשע"ו (אך המורים יתוגמלו עבור ההגשה).

תכנית הלמידה וההיבחנות

מהו הרכב מקצועות הלימוד שנבחרים עליהם בבחינה חיצונית?

המקצועות יורכבו מפרקי חובה, עליהם תהיה בחינה חיצונית ופרקי בחירה שיוערכו בהערכה בית ספרית.

מהו מבנה הלמידה של מקצועות אלה?

מרכיב	חובה	בחירה
היקף החומר ת"ל	70%	30%
הערכה	שקלול של בחינה חיצונית+ ציון שנתי	בחירה מתכנית שיציע המפמ"ר באישור הוועדה המלווה
הרכב ציון בכל חלק	70% ציון בחינה+30% ציון שנתי	100% ציון ביה"ס
הרכב הציון הסופי	70%	30%

מודל היבחנות במקצועות בחירה

- במקצועות המדעיים פיסיקה, כימיה, ביולוגיה המודלים להיבחנות מפורסמים באתרי המפמ"רים.
- בחינה בכתב ובחינת מעבדה שיחד מהוות 70% ומורכבות בפועל מ-2 אירועי בחינה חיצוניים.

האם בכלל המקצועות חובת המשקלות הינה 30/70?

- קיימים מספר מודלים 70/30, 60/40, 50/50, 70/30.

הערכה פנימית והערכה בית ספרית

מהן דרכי ההערכה האפשריות וכיצד הן נבחרות?

- בהערכה פנימית ובית ספרית בית הספר בוחר את אופני ההערכה בהם ישתמש. אופן ההערכה ייבחר מתוך המתווים המומלצים, או על פי אופני הערכה מוכרים אחרים. אישור אופן ההערכה הנבחר יינתן על ידי הוועדה המלווה את בית הספר.
- דוגמאות לאופני הערכה:
- מטלת ביצוע, תלקיט עבודות, מיזם, ביטוי ידע באופן צוותי, עבודת חקר, למידה מבוססת פרויקטים, בחינה בעל פה, בחינת מעקב מעשית, בחינה על פרויקט גמר, כתיבת עבודת גמר, וכמובן גם בחינה בכתב.
- הבחירה צריכה להתאים להיקף החומר עליו מוערכים הלומדים ולשיטת ההוראה המתבצעת בכיתה.

הערכה פנימית והערכה בית ספרית (המשך)

מהם העקרונות להערכה בית ספרית?

- הדרישות מהתלמיד מגוונות ומאפשרות מתן ביטוי לכישוריו ולנטיותיו.
- כל תלמיד חייב בכתיבת עבודת חקר אחת (אישית או קבוצתית) במהלך לימודיו בחטיבה העליונה.
- סיומה של ההערכה הפנימית או הבית ספרית מתרחשת רק כשהסתיים סופית ההליך הלימודי מול התלמיד. אין אפשרות למועד ב' או לתיקון ציון בהערכות אלו.

הערכה בית ספרית

ההערכה הבית ספרית באה לידי ביטוי בשני ציונים לכל מקצוע

- למידה והיבחנות לקראת בחינות חיצוניות (ציון שנתי).
- הערכות בית ספריות על מרכיב למידה שלם שאין בו מבחן חיצוני (30%).

אפשרות נוספת:

- ביה"ס רשאי להגיש בקשה להמיר היבחנות חיצוניות באחד ממקצועות החובה בחלופות הערכה, בהגשת הצעת תכנית לחלוצי הערכה או דרך עבודות החקר המופעלות במזכירות הפדגוגית.
- ראו קישור למסמך "[מתווה הערכה הבית ספרית בכל תחומי הדעת](#)"

הערכה בית ספרית (המשך)

האם ישנם מקצועות בהם ישנה דרך הערכה בית ספרית מחייבת (עבודת חקר, ביוטופ, גיאוטופ וכו')?

- במקצועות בהם התקיימה בעבר דרך הערכה חלופית שכבר יושמה והוטמעה, דרך זו תיוותר על כנה (מטלת הביצוע באזרחות ודרכי הערכה חלופית במקצועות הבחירה).
- למרות הנאמר לעיל, ביה"ס כמקרה פרטני בלבד, יוכל לבנות הליך הוראה, למידה הערכה אחר, כמקובל בתכניות שונות של המשרד, באישור הוועדה המלווה באם הוועדה תמצא כי החלופה הינה ראויה באיכותה, בהיקפה ובאופן יישומה.

הערכה חלופית

האם בחירת סוג ההערכה (חלופית או מבחן) לפי מקצועות נתונה לבחירת ביה"ס?

- כן, אך במקצועות בהם הוטמעו דרכי הערכה חלופית מסוימות תינתן קדימות לדרך ההערכה החלופית המוטמעת, אלא אם כן ביה"ס קיבל אישורה של הועדה המלווה כמפורט בשקף 8.

האם ההערכה החלופית שמשקלה 30% תותר בכל מקצועות החובה והבחירה או במספר מוגבל של מקצועות בלבד?

- המגמה הרצויה הינה הערכה חלופית מגוונת. כמות ההערכות הבית ספריות שעבורן יתוגמל הבודק – תפורט בעתיד.
- למנהל בית הספר נתונה האוטונומיה לבנות את ארגון ההערכה הבית ספרית על פני הרצף התלת שנתי, על המנהל לבחון את צורכי התלמידים ואת יכולותיהם ולבנות את היקפי ההערכות החלופיות וארגונם (תוך דגש על מטלות ביצוע ועבודות חקר) תוך שימת לב שלא יוצר עומס על התלמידים או המורים.
- התכנון יתבצע על פני 3 שנים ובשנה נתונה. ובהתאם לכך יוגדרו מס' מטלות הביצוע ועבודות החקר ופרישתם לאורך השנים.

הגדרת תהליכי הערכה שבדיקתן ממומנת

א. למידה בדרך החקר - שתוצרה עבודה כתובה

תהליך המאופיין על ידי הבניית ידע באמצעות חיפוש של פתרונות לבעיות או שאלות המשלב הוראה מפורשת של אסטרטגיות חשיבה וחקר כגון שאילת שאלות טובות, איתור והערכת מידע, ניסוח טעונים מבוססים.

- הדגש הוא הן על תהליך הלמידה והן על התוצר.
- תהליך הלמידה הוא תהליך רב-שלבי, הנבנה תוך דיאלוג בין המורה לתלמידים, במהלכו מתקדם התלמיד ומשפר את הישגיו הלימודיים ומבנה ידע חדש.
- המורה מנחה, מלווה ומעריך את התהליך והתוצרים בצמתים המרכזיים בעזרת מחוונים.
- תהליך העבודה יעשה על ידי תלמיד יחיד או בעבודת צוות של עד 3 תלמידים בקבוצה.

צמתים מרכזיים בתהליך:

בחירת נושא, ניסוח שאלת החקר, איתור, הערכה ומיזוג מידע (שימוש במקורות מידע מגוונים - לפחות 3 תלוי בהיקף), תכנון-הגשת הצעת חקר, שיטות וכלי המחקר, הצגת הממצאים, דיון הסקת המסקנות וסיכום.

ניהול עצמי: לוח זמנים, תכנית עבודה, תכנון עבודת צוות

התוצר יהיה עבודה כתובה. ניתן גם להכין בנוסף תלקיט, תוצר חזותי/יצירה/פעילות

הצגה בפני קהל: מומלץ להציג את התהליך והתוצרים ביריד או כנס

ב. מטלת הביצוע

מטלת ביצוע היא מטלה אותנטית, שבה התלמידים משתמשים בידע שרכשו במהלך הלמידה, על מנת לחקור בעיה/תופעה רלוונטית להם ולהציע פתרונות מתאימים. במהלך ביצוע המטלה, התלמידים נדרשים להתבסס על עקרונות ומושגים שנלמדו וליישם אותם בהצעותיהם.

מטלת הביצוע מושתתת על **העקרונות** הבאים:

לימוד סביב סוגיה על היבטיה השונים.

איתור בעיה/ קושי וחיפוש פתרון .

שימוש במיומנויות חשיבה מסדר גבוה כמו: תכנון, ארגון ומיזוג מידע, הסקת מסקנות, חשיבה ביקורתית וכד'.

אקטיביות ועשייה ערכית ויצירתית: התלמידים חייבים להיות פעילים בתהליך הלימודי.

יצירת תוצר שאינו עבודה כתובה כמו: דו"ח, מכתב לגורמים רשמיים, תערוכה, דגם וכו'.

כתיבת עבודה: בחלק מתחומי הדעת נדרשת גם עבודה כתובה בנוסף לתוצר.

התנסות **בעבודת צוות:** בדרך כלל מטלת ביצוע מיועדת לקבוצות של תלמידים עד 5 תלמידים בקבוצה.

יומן למידה: למטלת הביצוע בדרך כלל מצורף יומן למידה של התלמידים המתעד את עבודתם. היומן נבנה **בתהליך רפלקטיבי** וכולל אוסף של הערות ומחשבות, הנכתבים על ידי הלומדים על תהליך למידתם ועל הישגיהם.

עבודת גמר

מהם הכללים החלים על עבודת הגמר?

- עבודת גמר יכולה להיחשב כמקצוע הרחבה. לצד עבודת הגמר יצוינו מספר יחידות הלימוד והציון.
 - רק עבודה שאושרה מראש על ידי הפיקוח על עבודות הגמר, תחשב כעבודת גמר חלופה לבגרות 5 יח"ל.
 - **אפשרות לאישור חלופת היבחנות על מלוא 5 יח"ל תינתן רק במקרים הבאים:**
 - עבודת הגמר מאושרת על ידי הפיקוח על עבודות הגמר (ובכללה הרסיטלים במוזיקה ובמחול)
 - פרויקט גמר בחינוך הטכנולוגי
 - תכניות ייחודיות
 - חלוצים בהערכה
- אין לאפשר חלופת 5 יח"ל בשום דרך אחרת

השכלה כללית

- בית הספר רשאי לקבוע את תכנית הלימודים ואת דרכי ההערכה המתאימות לו ולתלמידיו.
- ניתן לבחור מתוך תכניות מדף שנכתבו במזכירות הפדגוגית או באגפי המשרד השונים.
- ניתן לבחור חלקים מתכניות לימודים של מקצועות בחירה שהתלמיד אינו לומד.
- קיימת אפשרות כי ביה"ס יבנה תכנית ייחודית, תוך עמידה בכללים הבאים:
 1. חומר הלימוד לא נלמד בת"ל אותה לומד התלמיד במקצועות שונים בביה"ס.
 2. התכנית שווה בהיקפה ל-30 ש' לימוד.
 3. התכנית אושרה ע"י הוועדה המלווה את ביה"ס בריכוזו של המפקח על בית הספר על פי נהלי הוועדה המלווה (הכוללת בין השאר תהליכי עבודה עם בעלי הידע השונים בתחומי הדעת ובתחומים נוספים).

מחשבת ישראל וספרות בחמ"ד

**קיימת חובת היבחנות חיצונית ב 1 יח"ל במחשבת ישראל וחובת היבחנות
חיצונית ב 1 יח"ל בספרות**

- שני המקצועות מצטרפים ל-2 יח"ל ולפיכך ניתן להשלים ל-5 יח"ל בהרכבים שונים באמצעות תוספת 3 יח"ל כבעבר (הוספת יחידות במחשבת או בספרות או בשילוב ביניהם).

התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית קהילתית

מהן החובות שעל התלמידים למלא כדי לעמוד בדרישות התכנית?

תכנית ההתפתחות האישית והמעורבות החברתית הינה תלת שנתית.

- התלמיד מחויב בהערכה: "עמד בדרישות התכנית" ("בצורה ראויה/ בהצטיינות/ בהצטיינות יתרה").

כיתה י' - "אני והקהילה" - 60 ש' מעשי פרטני+30 ש' מיזם (פרוייקט)

קבוצתי שיוגש עד סוף הקיץ (כולל שעות עיוניות ומעשיות)

כיתה יא' - "אני והחברה הישראלית" - 30 ש' פרטני+30 ש' מיזם
(פרוייקט) קבוצתי.

כיתה יב' - "אני ומדינת ישראל" - 30 ש' פרטני או מיזם (פרוייקט)
קבוצתי.

- התכנית תאושר מראש על ידי הוועדה המלווה.

התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית קהילתית (המשך)

כיצד תירשם התכנית בתעודת הבגרות?

- בית הספר ידווח בסוף כיתה י"ב ציון סופי אחד והוא יירשם כאחד מהציונים הניתנים בהערכה פנימית.

מקצועות בחירה טכנולוגיים

תוכנית הלמידה בחינוך הטכנולוגי כוללת שלושה מקצועות: מדעי, מוביל והתמחות. כיצד יוגדרו בתעודת הבגרות: ברמת יח"ל או בשווה ערך שעות?

- שלושת המקצועות בחינוך הטכנולוגי נלמדים כמקשה אחת ויש חובת למידה והיבחנות על שלושתם.
- ראו קישור למסמך ההסכמות עם האוניברסיטאות

מקצועות בחירה טכנולוגיים (המשך)

האם יבוטל אחד המקצועות הבאים: מוטב או מדעי הטכנולוגיה?

- שני המקצועות יאוחדו למקצוע אחד "מדע וטכנולוגיה לכל". המקצוע פותח בהתאם להחלטות וועדת "מחר 98" לתלמידים שאינם מתמחים במקצוע מדעי.

כיצד תירשם עבודה בהיקף של 270 שעות בחינוך הטכנולוגי?

- פרויקט גמר בהיקף של 270 שעות, מהווה את אחד מהמורחבים החיצוניים המותרים וירשם כפרויקט גמר חיצוני בהיקף של 3 יח"ל (מתוך 5 יח"ל), או כמקצוע פנימי ללא היקף.

מגמות ייחודיות בחינוך הטכנולוגי- המשך

- פרויקט גמר בחינוך הטכנולוגי בהיקף של 270 שעות יהיה בהתאם לדרישות ההסמכה של הגוף המסמיך והוא מיועד להסמכה טכנולוגית בלבד.

מקצועות בחירה בתחומי האמנויות

חלופות בהערכה בתחומי האמנויות: מחול, תיאטרון, קולנוע, אמנות חזותית ומוסיקה מתבצעות ע"י בוחנים חיצוניים-

- בחלק הבית ספרי ההערכה תהיה בית ספרית.
- בתחומים אלה בהם החלק המעשי מוגדר כהערכה חיצונית, הם יוערכו על ידי מעריך חיצוני (שיעריך את כל מרכיבי הפרויקט המעשי שיגיש ציון חיצוני אחד).
- בכל תחומי האמנויות מתקיים אירוע חיצוני אחד.

תכניות ייחודיות במדעי חברה

במקצוע מדעי החברה, כאשר יש תכנית ייחודית שמהווה חלק מהמקצוע, לדוגמה: 2 יחידות חוק ומשפט (תכנית ייחודית), 2 יחידות סוציולוגיה

ויחידת עבודה, האם ההערכה היא חיצונית או פנימית?
• בית הספר יחליט אם ההערכה בסוציולוגיה תהיה בית ספרית או חיצונית.

הסיבות:

- א. התכנית הייחודית מבוקרת מאוד. כל שאלון נבדק על ידי ממומחים. כל תכנית נדגמת וכל בית ספר שולח מחברות לבדיקה.
- ב. רוב התכניות הייחודיות במדעי החברה מוערכות באמצעות מבחן בכתב, אם נחייב בבחינה חיצונית יצא שהאוטונומיה הבית ספרית של בתי הספר עם התכנית הייחודיות להערכה חלופית פחותה מזו של בתי הספר האחרים.
- ג. רוב התכניות הייחודיות בתחומים אחרים הן בהיקף 5 יחידות ומוערכות כולן בבית הספר (עם כללי הבקרה המפורטים לעיל).

תגמול למורים

מהו אופן תגמול המורים?

- אין שינוי בהוראת הסכמי העבר לעניין תגמול המורים בגין לוווי והנחיית תלמידים במקצועות לבגרות, זאת ביחס למקצועות ומטלות שבגינם ניתן התגמול לפני ההסכם, ככל שהם מוגשים לבחינה חיצונית.
- אין שינוי בתנאי הזכאות הקבועים לקבלת גמולי הכנה לבגרות, לא בשעות ולא באחוזים.
- במקרים בהם בחינת הבגרות החיצונית וההערכה הבית ספרית מתקיימות לא באותה שנת לימודים, תשלום גמול ההכנה לבגרות יבוצע בהתאם, ויחולק יחסית (הן השעות והן הגמול).

מגבלות התגמול עבור בדיקת חלופות ההערכה

**האם ההערכה החלופית שמשקלה 30% תהיה בכל מקצועות החובה והבחירה
או במספר מוגבל של מקצועות בלבד?**

- יש להבחין בין הערכה חלופית מגוונת לבין התגמול הניתן עליה.
- כמות ההערכות הבית ספריות שעבורן יתוגמל הבודק נמצאת בבדיקה. לשיקול דעת המנהל – אילו סוגי הערכות יבוצעו ובאילו מקצועות.

מהו מעמד הפורטפוליו והאם בדיקה בגינו מתוגמלת?

רק עבודות חקר ומטלות ביצוע יתוגמלו בגין בדיקתן. בדיקת מטלות הערכה באמצעות פורטפוליו כמו גם באמצעות הליכי הערכה אחרים (מלבד מטלות ביצוע ועבודות חקר) לא תתוגמל.

בהצלחה!

אז מה עתה?

יוצאים להטמעת הכלי:

1. שליחה לרפרנטים ולמפקחים, והגשת המצגת למנהלים- ככלי עזר לסיכום שאלות המורים
2. קריאה להכנת שאלות נוספות לקראת הכנסים במחוזות
3. הנגשה בפורומים ובאתרים השונים
4. הנגשה לכלל המפמ"רים ובאתרי המפמ"רים, למפקחי המחוזות למדריכים המחוזיים של תחומי הדעת, ושל הלמידה המשמעותית

